

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł.

Cena egzemplarza 1 zł.

Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. **Nr. 30-197** „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych” zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn.”
Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Nowy Świat 69, tel. 678-40.

Sprzedaż numerów pojedynczych i ubiegłych roczników — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Intendentura)
Warszawa, ul. Nowy Świat 69, tel. 663-97.

Wysyłka pojedynczych numerów i roczników za zaliczeniem pocztowym.

TREŚĆ.

A. DZIAŁ URZĘDOWY.

III. PISMA OKÓLNE.

Poz. 169 — Pismo z dnia 20 sierpnia 1937 roku o wypłatę zasiłków wojskowych (Nr. GB. 51/Wojstk/2).	Str. 383
170 — Pismo z dnia 23 sierpnia 1937 roku o nielegalnych kursach kroju i szycia prowadzonych bez orzeczeń władz szkolnych. (Nr. AA. 40/24/37).	„ 384
171 — Pismo z dnia 27 sierpnia 1937 roku o urlopach rolnych—składanie indywidualnych próśb przez zainteresowanych. (Nr. Wojsk. M. 5 b. 59/1)	„ 384
172 — Pismo z dnia 27 sierpnia 1937 roku o komunikowaniu zgody na rozporządzenia wydawane w porozumieniu z Ministrami: 1) Spraw Zagranicznych, 2) Komunikacji (Nr. GL. 77-1-2).	„ 385
173 — Pismo z dnia 28 sierpnia 1937 roku o zajmowaniu pomieszczeń przykościelnych i zrzeszeń kulturalno-oświatowych na kwatery przejściowe — wyjaśnienie. (Nr. Wojsk. G. 17/1).	„ 385

B. PRZEDRUKI.

I. DZIENNIK USTAW R. P. Nr. Nr. 61 — 62.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 sierpnia 1937 roku w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Opieki Społecznej i Skarbu o zastępczym powszechnym obowiązku wojskowym.	386
--	-----

II. MONITOR POLSKI Nr. Nr. 187 — 195.

IV. ORZECZNICTWO.

Przedruki ze Zbioru Wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego, dział A. rocznik XIV rok 1936.	„ 395
---	-------

D. KOMUNIKATY.

Komunikat Filii Nowogrodzkiego Komitetu Mickiewiczowskiego.	„ 397
---	-------

A.

III. Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

169.

PISMO OKÓLNE

z dnia 20 sierpnia 1937 r.

o wypłatę zasiłków wojskowych

(Nr GB. 51/Wojstk./2)

Do

Urzędów Wojewódzkich i Komisarjatu
Rządu na m. st. Warszawę.

Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wpływają skargi osób, powołanych na ćwiczenia woj-

skowe, żalących się na zaleganie z wypłatą, należnych ich rodzinom, zasiłków wojskowych.

Przeprowadzone z poszczególnymi urzędami wojewódzkimi korespondencje, potwierdziły w wielu wypadkach słuszność takich zażaleń, przy czym ustalono, że opóźnienie wypłaty zasiłków wojskowych, przeciągające się nieraz aż do roku, następuje zazwyczaj z powodu zbyt późnego (po 4-ch nawet miesiącach) zgłaszania przez zarządy gminne zapotrzebowań na zasiłki do starostw i powolnego dalszego załatwiania tych spraw w starostwach i Urzędach Wojewódzkich (późne wyjednanie i przekazywanie pieniędzy).

Zważywszy, że z zasiłków wojskowych korzystają rodziny niezamożne, dla których każdy dzień zwłoki w otrzymaniu należności ma istotne

znaczenie i że z drugiej strony zapotrzebowania Urzędów Wojewódzkich, o ile chodzi o kredyty na zasiłki wojskowe, uwzględniane są w pewnej wysokości i załatwiane we właściwym czasie — Ministerstwo prosi o wydanie stanowczych zarządzeń aby: 1) zarządy gminne zgłaszały swoje zapotrzebowania do starostw bez opóźnienia, a otrzymane na zasiłki wojskowe kwoty wypłacały zainteresowanym osobom bez żadnej zwłoki i 2) wspomniane zapotrzebowania zarządów gminnych załatwiane były z możliwym pośpiechem.

Co się tyczy wniosków kredytowych starostw i Urzędów Wojewódzkich, to należy je zgłaszać z takim obliczeniem, aby nie było żadnej przerwy w akcji zasiłkowej z powodu braku kredytu.

(—) Hausner
DYREKTOR GABINETU MINISTRA

170.

P I S M O O K Ó Ł N E

z dnia 23 sierpnia 1937 r.

o nielegalnych kursach kroju i szycia, prowadzonych bez orzeczeń władz szkolnych.

(Nr AA. 40/24/37)

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

Według informacji, nadesłanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, organizowane są od kilku lat na obszarze Państwa t. zw. pokazy obchodzenia się z wynalazkami, mającymi na celu ułatwienie kroju. Pokazy te zorganizowane są przez samych wynalazców (Antonina Franke wynalazek Kątownik; Kazimierz Lewański, wynalazek Patron-Ekspress) względnie przez ich agentów-instruktorów i trwają od 2 tygodni do 3 miesięcy dla poszczególnych uczestników za pobraniem odpowiedniej opłaty za naukę w zależności od czasu trwania pokazu (36—75 zł).

Według twierdzenia samych organizatorów pokazy powyższe mają na celu jedynie instruowanie o stosowaniu w praktyce ich wynalazku, faktycznie jednak chodzi tutaj, jak to stwierdziła kontrola władz szkolnych inspekcji pracy oraz Izba Rzemieślniczych o prowadzenie kursów kroju i szycia z pominięciem obowiązujących przepisów o zakładach naukowych. Wynika to w szczególności z treści ogłoszeń, okresu i sposobu nauczania oraz z wydawanych przez tych organizatorów świadectw bez uprzedniego stwierdzenia przez właściwą władzę szkolną, że organizator kursu odpowiada warunkom ustawą z dnia 11 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 342) przewidzianym.

Kuratoria Okręgów Szkolnych otrzymały już od Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego stosowne polecenie w sprawie likwidacji tych kursów jako nielegalnych, akcja jednak likwidacyjna Kuratoriów nie dała należytych wyników ze względu na wędrowny

charakter kursów, a w związku z tym i na trudności w uzyskaniu przez władze szkolne potrzebnych informacji, na podstawie których mogły one w odpowiednio szybkim czasie występować wobec władz administracji ogólnej z wnioskami o ich zamknięcie.

W tym stanie rzeczy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie z życzeniami Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego prosi P. P. Wojewodów (Komisarza Rządu) o zwrócenie uwagi podległych władz i organów na omawiane kursy celem bezwzględnego ich likwidowania, jeżeli organizatorzy nie wykażą się orzeczeniem władz szkolnych o spełnieniu warunków, wymaganych dla otwarcia i prowadzenia prywatnych zakładów naukowych.

Winnych organizowania i prowadzenia kursów pociągać należy do odpowiedzialności karnej na podstawie art. 8 przepisów, wprowadzających kodeks karny i prawo o wykroczeniach z dn. 11. VII. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 573). Warunki do zastosowania tego przepisu zdaniem Ministerstwa istnieją, ponieważ ustawa z dnia 11 marca 1932 roku o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) weszła w życie w dniu 20. IV. 1932 r., a więc przed wejściem w życie przepisów wprowadzających kodeks karny i prawo o wykroczeniach. Jeżeli by, mimo nałożenia kary, właściciel względnie kierownik kursów nadal je prowadził, wówczas należy wobec opornych zastosować przymus bezpośredni w trybie postępowania przymusowego w administracji (Dz. U. R. P. Nr 36 poz. 342 r. 1928) zamykając kursa.

(—) Michałowski
DYREKTOR DEPARTAMENTU

171.

P I S M O O K Ó Ł N E

z dnia 27 sierpnia 1937 r.

o urlopach rolnych—składanie indywidualnych próśb przez zainteresowanych.

(Nr Wojsk. M. 5. b. 59/1).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

Do oddziałów wojskowych napływają masowo podania rodziców i krewnych żołnierzy odbywających służbę czynną o udzielenie tym ostatnim urlopów rolnych.

Podania te nie mogą być uwzględniane dla braku ku temu podstaw prawnych, gdyż w myśl art. 36 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 747) i § 51 rozporządzenia wykonawczego do tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr 20 z 1933 r. poz. 132), udzielenie urlopów rolnych odbywającym czynną służbę wojskową może nastąpić jedynie tylko w wyjątkowych wypadkach na każdorazowe zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Wobec powyższego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o podanie do wiadomości

ludności, szczególnie wiejskiej, że składanie podań o urlopy rolne żołnierzom jest bezcelowe i tylko naraża petentów na koszty pisania podań.

(—) Wyszyński mjr.
DYREKTOR BIURA WOJSKOWEGO

Ponadto otrzymuje do wiadomości:
Ministerstwo Spraw Wojskowych — Departament Dowodzenia Ogólnego.

172.

PISMO OKÓLNE

z 27 sierpnia 1937 r.

o komunikowaniu zgody na rozporządzenia wydawane w porozumieniu z Ministrami: 1) Spraw Zagranicznych, 2) Komunikacji.

(Nr. GL. 77-1-2)

*P. P. Dyrektorom (Departamentów, Biur),
Naczelnikom Wydziałów, Urzędnikom Re-
ferującym w Min. Spraw Wewnętrznych.*

W związku z postanowieniami § 122 Regulaminu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Gabinet Ministra podaje niniejszy okólnik Prezydium Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia b. r. do wiadomości.

(—) Hausner
DYREKTOR GABINETU MINISTRA

Otrzymują ponadto:
Komenda Główna Policji Państwowej,
Główny Urząd Statystyczny.

PREZYDIUM RADY MINISTRÓW

Nr. 55-22/24.

Warszawa, dnia 17 sierpnia 1937 r.

W sprawie okólnika z dnia
18 lipca 1933 r. o podpisach.

OKÓLNIK Nr. 23

Do

Ministerstwa (wszystkich)
w Warszawie.

W uzupełnieniu okólnika z dnia 30 sierpnia 1933 r. Nr. 55-22/11, Prezydium Rady Ministrów zawiadamia, że P. P. Ministrowie: Spraw Zagranicznych i Komunikacji upoważnili do komunikowania swej zgody na rozporządzenia, wydawane w porozumieniu z nimi:

- 1) P. Minister Spraw — P. Seweryna Sokołowski-
Zagranicznych go, Wicedyrektora Gabi-
netu Ministra;
- 2) P. Minister Komu- — zamiast przeniesionego
nikacji w stan spoczynku P. J.
Zajasa — P. Emila Henisza,
Dyrektora Departamentu.

Nadto Prezydium Rady Ministrów zawiadamia, że P. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zgodę na rozporządzenia, wydawane w porozumieniu z nim, będzie wyrażać osobiście lub przez P. Podsekretarza Stanu.

(—) Berezowski
w z. DYREKTOR BIURA PRAWNEGO

173.

PISMO OKÓLNE

z dnia 28 sierpnia 1937 r.

o zajmowaniu pomieszczeń przykościelnych i prze-
szeń kulturalno-oświatowych na kwatery prze-
ściowe — wyjaśnienie.

(Nr Wojsk. G. 17/1).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na
m. st. Warszawę i Starostów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prze-
syła poniższe wyjaśnienie do wiadomości.

(—) Wyszyński mjr.
DYREKTOR BIURA WOJSKOWEGO

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
Departament Intendencji
Nr 5360-12/296/W. Kw. 1.

Warszawa,
dnia 14.VIII.1937 r.
Tel. wewn. 2146

Dowódca Okręgu Korpusu Nr III

w Grodnie

Na pismo Nr 241-1 Og. z dnia 18.III.1937 r.

Wyjaśniam, że art. 27 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. Nr. 97, poz. 681) wyraźnie określa w punkcie e), że tylko kościoły, świątynie i lokale przeznaczone wyłącznie na stałe domy modlitwy, a należące do uznanych w Państwie wyznań religijnych, wolne są od zajęcia na przejściowe zakwaterowanie wojska, a więc zakaz ten nie dotyczy zabudowań mieszkalnych i gospodarczych zajmowanych przez duchowieństwo i budynki te w razie potrzeby mogą być obrócone na przejściowe zakwaterowanie wojska w granicach przewidzianych w punkcie m) art. 27 wyżej podanej ustawy. W wypadku kwestionowania przez duchowieństwo takiego interpretowania ustawy o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju — proszę zwracać się do Urzędów Wojewódzkich o właściwe załatwienie sprawy.

Punkt i) tegoż artykułu przewiduje, że pomieszczenia zajęte przez zrzeszenia i stowarzyszenia zawodowe, spółdzielcze i kulturalno-oświatowe wolne są od zajmowania na kwatery przejściowe. Zatem zakaz ten dotyczy pomieszczeń istotnie i stałe zajętych przez stowarzyszenia kulturalno-oświatowe, a więc biura i lokale przeznaczone do pracy ciągłej w związku z charakterem instytucji. Sale zabawowe i świetlice, jako lokale rozrywkowe, mogą być w braku innych pomieszczeń obrócone na przejściowe zakwaterowanie wojska, gdyż normalna działalność instytucji na tym nie ucierpi.

w z. SZEFEK DEPARTAMENTU INTENDENTURY

(—) Witek
płk. int. dypl.

Otrzymują:
D-cy O. K. I, II i IV — X.
Dyrektor Biura Wojskowego Min. Spraw Wewn.

B.**I. Przedruk z Dziennika Ustaw R. P.**

z 20 sierpnia   Nr 61   Rok 1937

Poz. 481. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 sierpnia 1937 r. w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Opieki Społecznej i Skarbu o zastępczym powszechnym obowiązku wojskowym.

Na podstawie art. 98 f ust. 4, 98 h i 124 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 60, poz. 455) w brzmieniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 listopada 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 601) oraz na podstawie art. 2 tego dekretu zarządza się co następuje:

§ 1. Artykuły bez bliższego określenia, powołane w rozporządzeniu niniejszym, oznaczają artykuły ustawy z dnia 23 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 60, poz. 455) w brzmieniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 listopada 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 601).

Do art. 98 a.

§ 2. Obowiązek bezpłatnego wykonywania pracy dla celów obrony Państwa oraz potrzeb gminy lub gromady, mających związek z tą obroną, powinien być przez osoby, podlegające zastępczemu powszechnemu obowiązkowi wojskowemu spełniony tylko osobiście i tylko na skutek wezwania zarządów gmin do wykonania pracy w miejscu i terminie oznaczonym w wezwaniu.

§ 3. Uruchomienie akcji, związanej z wykonaniem zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego przez osoby podlegające temu obowiązkowi, wymaga:

I) ustalenia osób, podlegających zastępczemu powszechnemu obowiązkowi wojskowemu oraz prowadzenia ewidencji tych osób w celu posiadania ich liczby;

II) ustalenia robót i ich planów: ogólnego w obrębie powiatu i szczegółowych w obrębie gmin.

Do art. 98 b. I.

§ 4. Ustalenie osób, podlegających zastępczemu powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, należy:

1) do zarządów gmin w stosunku do:

a) uznanych przy poborze za zdolnych do służby w pospolitym ruszeniu z bronią lub bez broni (kat. C i D);

b) zwolnionych częściowo od służby wojskowej w myśl art. 62 ust. 3 i 4;

2) do właściwych powiatowych komendantów uzupełnień w stosunku do:

a) uznanych w czasie odbywania czynnej służby wojskowej za zdolnych do służby w pospolitym ruszeniu z bronią lub bez broni (kat. C i D) na zasadzie orzeczenia wojskowo-lekarskiej komisji szpitalnej i w drodze rewizji przez wojskowo-lekarską komisję rewizyjną;

b) zaliczonych do rezerwy w myśl art. 75 — od dnia, w którym ukończyli 25 lat życia.

Do art. 98 c.

§ 5. Z dniem 1 stycznia każdego roku zarządy gmin przystępują do sporządzenia spisu osób, których stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego uregulowany został z wynikiem określonym w § 4 p. 1 w roku poprzednim, a które mają w danej gminie miejsce zamieszkania, z wyjątkiem nieobecnych dłużej niż dwa miesiące, oraz osób, które w danej gminie przebywają na pobycie czasowym, trwającym dłużej niż 2 miesiące.

Dane do spisu zarządy gmin czerpią z ksiąg meldunkowych i z notatek, czynionych na komisjach poborowych.

W tym samym czasie powiatowe komendy uzupełnień przygotowują i przesyłają najpóźniej do dnia 15 stycznia właściwym zarządom gmin spisy osób, ustalonych w myśl § 4 p. 2.

Spisy te mają zawierać następujące dane: 1) nazwisko i imię oraz imiona rodziców, 2) rok urodzenia, 3) adres, 4) data uregulowania stosunku do służby wojskowej, 5) wyszczególnienie podstawy prawnej z art. 98 b, 6) zawód (zatrudnienie, wykształcenie) i 7) uwagi.

§ 6. Na podstawie sporządzonych i otrzymanych od Powiatowych Komend Uzupełnień spisów zarządy gmin sporządzają „listy pracy” (wzór Nr 1) osób, objętych spisami.

Listy pracy powinny być zestawione w zarządach gmin do dnia 1 lutego każdego roku.

§ 7. Listy pracy są przez zarządy gmin zakładane corocznie dla osób, w których w danym roku kalendarzowym powstał zastępczy powszechny obowiązek wojskowy. Listy te trwają i są utrzymywane w aktualności przez 5 lat.

§ 8. Lista pracy, która dla jednych i tych samych osób będzie służyła przez przeciąg 5 lat (wzór Nr 1), ma zawierać następujące rubryki: nazwisko i imię oraz imiona rodziców, rok urodzenia, adres, podstawa prawna do wezwania do pracy z art. 98 b, zawód (zatrudnienie, wykształcenie), data wezwania do pracy, adnotacje o odbyciu pracy w okresie 5 lat i uwagi.

Adnotacje, dotyczące zwolnienia od pracy i zmiany miejsca zamieszkania powinny być czynione w rubryce „uwagi”.

§ 9. W większych gminach mogą być prowadzone do każdej listy pracy skrócowidze imienne lub też listy pracy mogą być podzielone według alfabetu.

§ 10. Osoby, przybywające do danej gminy na zamieszkanie lub na pobyt trwający ponad 2 miesiące, które spełniły już częściowo zastępczy powszechny obowiązek wojskowy w innej gminie, są wciągane do listy pracy z roku kalendarzowego, w którym u nich powstał zastępczy powszechny obowiązek wojskowy. W rubryce, służącej do odnotowania odbycia pracy, zarządy gmin czynią u takich osób adnotację o częściowym odbyciu pracy w innej gminie na podstawie potwierdzenia, uwidocznionego w wojskowym dokumencie osobistym.

§ 11. Po zestawieniu lista pracy powinna być w zarządach gmin wyłożona do przejrzenia przez osoby zainteresowane na przeciąg 2 tygodni.

O wyłożeniu listy pracy do przejrzenia zarządy gmin ogłaszają sposobem w danej gminie przyjętym, informując o terminie oraz miejscu wyłożenia listy pracy do przejrzenia, z tym że osoby zainteresowane powinny donieść przełożonemu gminy o mylnym lub niewłaściwym wciągnięciu do listy. Ponadto w ogłoszeniu należy podać, że na podstawie art. 98 c ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, osoby, wciągnięte do listy pracy, podlegają zastępczemu powszechnemu obowiązkowi wojskowemu i są obowiązane do wykonywania pracy w przeciągu lat 5 po sześć dni w roku kalendarzowym i że mogą one być powołane w każdym czasie do obowiązkowej pracy przy użyciu własnych narzędzi pracy, o ile narzędzia takie posiadają.

§ 12. Po zestawieniu listy pracy i po upływie czasu, przewidzianego na wyłożenie tej listy do przejrzenia, zarządy gmin podają do wiadomości właściwych powiatowych władz administracji ogólnej liczbę osób, obowiązanych do pracy w danym roku kalendarzowym, z podziałem według zawodów.

Do art. 98 d.

§ 13. Zwolnień od obowiązku wykonywania w danym roku kalendarzowym pracy udzielają zarządy gmin na podstawie art. 98 d.

§ 14. Zwolnienie w przypadkach określonych w art. 98 d ust. 1 pkt a może nastąpić tylko wówczas, gdy powołany przedstawi świadectwo lekarza powiatowego, stwierdzające, że stan zdrowia powołanego wyłącza możliwość wykonania w danym roku kalendarzowym pracy z zakresu zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego.

Świadectwo, o którym mowa w ustępie poprzednim, lekarz powiatowy wydaje bezpłatnie.

Świadectwo lekarza powiatowego nie będzie wymagane, gdy choroba lub ułomność jest oczywista i nie budzi wątpliwości.

§ 15. Zwolnienie w przypadkach określonych w art. 98 d ust. 1 pkt c może być udzielone jedynie wówczas, gdy przesunięcie terminu wykonania pracy nie wystarczy, a interes publiczny lub ważny interes prywatny wyraźnie ucierpiałby w razie powołania danej osoby do pracy.

O każdym przypadku zwolnienia z art. 98 d ust. 1 pkt c zarząd gminy zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, która może udzielenie zwolnienia uchylić, jeżeli uzna je za niesłuszne.

Zwolnienia ze względu na interes publiczny zarządza kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 16. Spośród osób, objętych spisami i wciągniętych do listy pracy, nie podlegają obowiązkowi pracy w danym roku kalendarzowym i będą od tej pracy zwolnione osoby, które:

a) przed poborem ukończyły co najmniej I stopień przysposobienia wojskowego i po poborze w danym roku ćwiczebnym przysposobienia wojskowego brały nadal czynny udział w pracach przysposobienia wojskowego.

Za rok ćwiczebny uważa się okres od 1 października do 1 lipca roku następnego, a za pracę przysposobienia wojskowego należy rozumieć faktyczne wykonanie programowych ćwiczeń przysposobienia wojskowego.

Zaświadczenia o wykonaniu tej pracy wystawia powiatowy komendant przysposobienia wojskowego.

b) przeszły przeszkolenie w dziedzinie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w czasie nie krótszym niż 46 godzin.

Odbycie tego przeszkolenia zostaje zaliczone na poczet pracy z zakresu zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego w danym roku kalendarzowym.

Zaświadczenia o odbytych szkoleniach w dziedzinie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej wystawia kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej.

c) pracują naukowo dla obrony Państwa oraz są specjalistami w dziale fabrykacji przyrządów specjalnych, mających związek z obroną Państwa, jak np. chemicy pracujący nad zagadnieniami obrony powietrznej w instytucjach badawczych, laboratoriach i doświadczalniach; specjaliści szlifierze szkła optycznych, specjaliści od sprawdzianów itp.;

d) nie są wymienione w punktach: a), b) i c) paragrafu niniejszego, a których potrzebę zwolnienia w myśl art. 98 d p. c) stwierdzi właściwy kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 17. W wypadkach koniecznych zarządy gmin mogą udzielać przesunięć terminów odbycia pracy, o ile roboty w innym terminie danej roku kalendarzowego będą uruchomione.

Do art. 98 e.

§ 18. Nieusprawiedliwione niestawienie na wezwanie zarządu gminy do pracy pociąga za sobą wdrożenie dochodzeń co do przyczyny niestawienia się i w zależności od wyniku może spowodować zastosowanie środków przymusowych i sprowadzenie do pracy pod eskortą.

Wszelkie koszty, jakie z tego tytułu mogą wyniknąć (transport, wyżywienie, diety eskortującego), ponosi osoba, uchylająca się od pracy.

W razie nieściągalności kosztów przymusowego sprowadzenia koszty te ponosi władza, instytucja lub przedsiębiorstwo, dla których wykonywane są roboty.

Do art. 98 f.

§ 19. Wezwanie do pracy odbywa się za pomocą indywidualnych wezwań imiennych wzoru Nr 2.

Wezwania te powinny być zasadniczo doręczane co najmniej na 14 dni przed terminem wyznaczonym do zgłoszenia się do pracy.

Przepis powyższy nie ma zastosowania w razie konieczności wykonania robót, uznanych przez powiatową władzę administracji ogólnej za nagłe.

§ 20. Termin powołania powinien być już wcześniej przy opracowaniu planu pracy tak ustalony, żeby nie wypadł w okresie nasilenia prac posiadających dla ludności zasadnicze znaczenie.

Nie dotyczy to przypadku konieczności wykonania robót nagłych.

W tych przypadkach obowiązani do pracy mogą być wezwani do robót w każdym czasie.

§ 21. Przy wyznaczaniu poszczególnym osobom pracy należy wziąć pod uwagę ich zdolności fizyczne i ich szczególne kwalifikacje.

W zależności od tego można zażądać stawienia się do pracy z odpowiednimi narzędziami, o ile dane osoby narzędzia takie posiadają.

§ 22. Jeżeli w planie robót danego powiatu przewidziane zostały prace, wymagające skoncentrowania sił roboczych z dwóch lub więcej gmin, zarządzenia co do wzywania do pracy i koncentracji sił roboczych wydaje powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 23. Powołanemu do wykonania pracy w obrębie gminy miejsca zamieszkania służy prawo do:

a) zakwaterowania — jeżeli ma on odbywać pracę w tak dużej odległości od domu, że nie byłby w możności jej wykonać, gdyby na noc wracał do domu; —

b) bezpłatnego przejazdu — jeżeli odległość od miejsca zamieszkania do miejsca pracy przewyższa 25 km;

c) wyżywienia — jeżeli:

1) powołany do pracy nie ma środków na żywienie się w czasie wykonywania pracy,

2) powołanie nastąpiło nagle i wykonujący pracę nie są w możności oddalać się od miejsca pracy ze względów technicznych.

§ 24. Zamiast wyżywienia powołani mogą otrzymywać odpowiednie kwoty pieniężne według norm obowiązujących w wojsku.

§ 25. Koszty zakwaterowania, przejazdu i wyżywienia powołanych do pracy zarówno w miejscowości leżącej w obrębie gminy miejsca zamieszkania (pobytu) powołanych w przypadkach określonych w § 23, jak i w miejscowości leżącej poza granicami gminy miejsca zamieszkania (pobytu) powołanych, gdy ta miejscowość oddalona jest więcej niż 5 km od granic gminy miejsca zamieszkania (pobytu), — ponosi ta władza (instytucja), dla której praca jest wykonywana (np. wojsko, przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa pracujące dla Państwa, związki samorządowe itp.).

§ 26. Zarządy gmin, w których obrębie są prowadzone roboty przy pomocy sił roboczych, skoncentrowanych z innych gmin, mogą być wezwane przez właściwe powiatowe władze administracji ogólnej na wniosek kierownictwa robót do zorganizowania wyżywienia i zakwaterowania pracujących.

§ 27. Fakt odbycia zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego i fakt zwolnienia od tego obowiązku w danym roku kalendarzowym uwidacznia się w wojskowym dokumencie osobistym za pomocą małej pieczętki podłużnej następującej treści: „Odbił pracę (zwolniony) z zastępczego powsz. obow. wojsk. od dn. . . . do dn. . . . r. w okresie . . . . (I, II, III, IV, V) — Podpis przełożonego gminy”.

Do potwierdzenia za pomocą pieczętki może służyć rubryka 18 książeczki wojskowej (rezerwistów) i rubryka 9 zaświadczeń wojskowych koloru: niebieskiego (zaliczonych do kat. C), różowego (zaliczonych do kat. D) i zielonego (przeniesionych do rezerwy ponad kontyngentu na podstawie art. 75 ustęp ostatni ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym).

Adnotacja ta powinna być brana pod uwagę przy dokonywaniu meldunku ogólnego lub wojskowego, a w szczególności przy osobistym zgłaszaniu się w urzędzie meldunkowym w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy (§ 446 rozp. wyk. do ustawy o powsz. obow. wojsk.).

Spełnienie w danym roku kalendarzowym zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego jest również odnotowywane w stosownej rubryce listy pracy.

Do art. 98 h. II.

§ 28. Ustalenie robót, które mają być wykonane w drodze zastępczego powszechnego obo-

wiązku wojskowego, należy do zarządów gmin, które powinny przy tym brać pod uwagę przede wszystkim zapotrzebowania władz wojskowych.

Zarządy gmin powinny do dnia 1 lutego każdego roku przygotować plany, kosztorysy i harmonogramy dla robót, ustalonych do wykonania dla potrzeb gminy lub gromady, mających związek z obroną Państwa. W planach tych (harmonogramach) będą przewidziane, poza ilościami materiałów i robocizny, okresy czasu potrzebnego na wykonanie danej roboty. Poza tym powinny być również wykazane potrzebne narzędzia oraz roboty pomocnicze, których nie da się wykonać w drodze zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego (np. zwózka konna).

Plany i kosztorysy, sporządzone przez zarządy gmin, zatwierdza powiatowa władza administracji ogólnej do dnia 1 marca każdego roku, po zbadaniu celowości zaprojektowanych robót, ich kolejności i warunków pracy.

§ 29. Władze i instytucje, przewidujące wykonanie robót, które mają związek z obroną Państwa (art. 98a) i mogą być wykonane w drodze zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego, powinny do dnia 1 stycznia każdego roku zgłosić swoje wnioski o objęcie tych robót planem do zarządów tych gmin, na których terenie roboty mają być wykonane. Wnioski te powinny zawierać gotowe harmonogramy z wykazaniem liczby potrzebnych dni roboczych i okresu czasu, w którym dana robota ma być wykonana; władze wojskowe mogą zgłosić jedynie potrzebną ilość sił roboczych.

Jeżeli roboty wymagają skoncentrowania sił roboczych z dwóch lub więcej gmin, wnioski te powinny być zgłoszone w powyższym terminie do powiatowej władzy administracji ogólnej.

W tych przypadkach oraz w przypadkach uruchomienia roboty, wymagającej sił roboczych licznie większych niż z jednej gminy, ustalenie robót, objęcie ich planami i przygotowanie potrzebnych kosztorysów i harmonogramów należy do powiatowej władzy administracji ogólnej z zachowaniem terminu określonego w § 28.

§ 30. Roboty organizuje, kieruje nimi i odpowiada za ich bezpieczeństwo kierownictwo robót tej władzy, instytucji lub przedsiębiorstwa, dla których roboty są wykonywane.

§ 31. Roboty dla władz wojskowych organizują i kierują nimi dowódcy O. K. (Dowódca Floty) przez komendantów garnizonów w miejscowościach, gdzie znajdują się oddziały wojskowe.

W miejscowościach, gdzie nie ma oddziałów wojskowych, dowódcy O. K. (Dowódca Floty) mogą co do zorganizowania i wykonania robót dla władz wojskowych ograniczyć się do zgłoszenia jedynie swoich wniosków za pośrednictwem wojewódzkich władz administracji ogólnej.

§ 32. Pod względem kolejności robót, które mają być objęte planami, pierwszeństwo mają roboty, zapowiedziane przez władze wojskowe.

Te zatem roboty będą w pierwszym rzędzie w planie robót gminy, bądź w planie powiatu uwzględnione, a dla ich wykonania w pierwszym rzędzie przewidziane siły robocze z zakresu zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego.

§ 33. Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia niniejszego zarządy gmin i powiatowe komendy uzupełnień sporządzą spisy osób, których stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego uregulowany został z wynikiem określonym w § 4 rozporządzenia niniejszego, począwszy od rocznika 1911.

§ 34. Zarządy gmin uruchomią pracę z zakresu zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego po raz pierwszy w roku 1937.

§ 35. Plany robót przygotowane przez zarządy gmin z chwilą wejścia w życie rozporządzenia niniejszego powinny być przez powiatowe władze administracji ogólnej zatwierdzone w takim czasie, aby przewidziane roboty mogły być rozpoczęte w 1937 roku.

§ 36. W razie wątpliwości co do znaczenia dla obrony Państwa robót ustalonych przez zarządy gmin powiatowe władze administracji ogólnej zatwierdzają plany po porozumieniu się z właściwym dowódcą O. K. (Dowódcą Floty) w drodze przez właściwego wojewodę.

§ 37. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Gmina .....

Powiat .....

Województwo .....

**Załączniki do rozp. Min. Spraw
Wewnętrznych z dnia 5 sierpnia 1937 r.
(poz. 481).**

Wzór Nr 1.

LISTA PRACY

osób, w stosunku do których powstał zastępczy
powszechny obowiązek wojskowy w roku 193.....

Nr	Nazwisko i imię oraz imiona rodziców	Rok urodzenia	Adres	Podstawa prawna	Zawód lub zatrudnienie, wykształcenie	Data i r. wezwania do pracy	Data odbycia pracy w 5 okresach 5-letnia	Uwagi
1	Syn..... i ..... z domu					I dn..... II dn..... III dn..... IV dn..... V dn.....	od dn..... do dn..... od dn..... do dn..... od dn..... do dn..... od dn..... do dn..... od dn..... do dn.....	
	Syn..... i ..... z domu					I dn..... II dn..... III dn..... IV dn..... V dn.....	od dn..... do dn..... od dn..... do dn..... od dn..... do dn..... od dn..... do dn.....	

Wzór Nr 2.

Stampila Zarządu Gminy
Pozycja listy pracy Nr.....

dn. .... 193....r.

Do

P.

w .....

W E Z W A N I E.

Na podstawie art.....ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powsz. obow. woj-
skowym w brzmieniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 listopada 1936 r.
(Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 601) Zarząd Gminy w .....

wzywa p. .... syna .....
(nazwisko i imię) (imiona rodziców i nazwisko panieńskie matki)

urodzonego w ..... roku zamieszkałego w.....
(adres)

do zgłoszenia się w dniu..... o godzinie.....

..... celem podjęcia
(wymienić miejsce pracy)

pracy przy.....
(wymienić rodzaj pracy)

Pracę obowiązany Pan jest wykonywać przy użyciu posiadanych własnych
narzędzi, jak..... które powinien Pan z sobą
(wymienić narzędzia)
przynieść.

Kto uchyla się od obowiązku wykonywania pracy albo wykonuje ją niena-
leżycie, podlega karze aresztu do 2 tygodni i grzywny do 500 złotych albo jednej
z tych kar.

Podpis przełożonego gminy

Poz. listy pracy Nr.....

Wezwanie z dn..... 193.....roku Nr.....
otrzymałem dn..... 193.....roku.

Podpis wzywanego

P O U C Z E N I E

- 1) Wezwanie niniejsze należy przynieść z sobą i wręczyć kierownictwu robót, które po odbyciu roboty zwraca wezwanemu z adnotacją o odbytej pracy.
  - 2) Osoby, które posiadając narzędzia pracy nie będą w nie zaopatrzone mimo wezwania, będą traktowane, jako uchylające się od pracy.
  - 3) Potwierdzenie o odbyciu pracy na niniejszym wezwaniu należy wręczyć zarządowi gminy celem odnotowania odbycia pracy w liście pracy.
-

Pozycja listy pracy Nr.....

POTWIERDZENIE ODBYCIA PRACY

Wymieniony w wezwaniu p. ....
zgłosił się do pracy dnia ..... o godzinie .....
i odbył pracę z zakresu zastępczego powszechnego obowiązku wojskowego od
dnia ..... do dnia .....

Przy pracy używał narzędzi .....
(własnych)

Podpis kierownika robót

..... dnia ..... 193..... r.

Poz. 482. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 sierpnia 1937 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i Ministrem Spraw Zagranicznych w sprawie zwalniania od podatku olejów mineralnych na potrzeby przedstawicielstw dyplomatycznych i zawodowych przedstawicielstw konsularnych obcych państw.

z 25 sierpnia Nr 62 Rok 1937

Poz. 483. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 sierpnia 1937 r. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanych w Bernie dnia 30 czerwca 1937 r.: 1) porozumienia dodatkowego do układu między Polską a Szwajcarią, dotyczącego uregulowania płatności handlowych podpisanego w Bernie dnia 31 grudnia 1936 r., 2) protokołu końcowego do powyższego porozumienia.

Poz. 484. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 sierpnia 1937 r. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanych w Bernie dnia 30 czerwca 1937 r.: 1) protokołu dodatkowego do układu dodatkowego do konwencji handlowej między Polską a Szwajcarią z dnia 26 czerwca 1922 r., podpisanego dnia 3 lutego 1934 r., 2) protokołu końcowego do listy B, wymienionej w art. 2 powyższego protokołu dodatkowego.

Poz. 485. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 sierpnia 1937 r. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia między Polską i Finlandią w formie not, wymienionych w Warszawie dnia 17 lipca 1937 r., o cleniu serów pochodzenia fiński.

Poz. 486. Oświadczenie rządowe z dnia 27 lipca 1937 r. w sprawie przystąpienia Afganistanu do międzynarodowej konwencji z dnia 12 września 1923 r. w sprawie zwalczania obiegu i handlu wydawnictwami pornograficznymi.

Poz. 487. Oświadczenie rządowe z dnia 27 lipca 1937 r. w sprawie złożenia przez Meksyk dokumentu ratyfikacyjnego międzynarodowej konwencji z dnia 12 listopada 1921 r. o prawie zrzeszania się i koalicji pracowników rolnych.

Poz. 488. Oświadczenie rządowe z dnia 27 lipca 1937 r. w sprawie złożenia przez Meksyk dokumentu ratyfikacyjnego międzynarodowej konwencji z dnia 28 listopada 1919 r. w sprawie pracy nocnej młodocianych w przemyśle.

II. Przedruki z Monitora Polskiego.

z 17 sierpnia Nr 187 Rok 1937

Poz. 308. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 309. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

z 18 sierpnia Nr 188 Rok 1937

Poz. 310. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 311. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

z 19 sierpnia Nr 189 Rok 1937

Poz. 312. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 313. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

Poz. 314. Obwieszczenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10 sierpnia 1937 r. w sprawie wysokości premii w okresie budżetowym 1937/38 dla posiadaczy pojazdów mechanicznych zarejestrowanych po dniu 3 grudnia 1935 r., oraz w sprawie szczegółowych warunków technicznych uzasadniających premiowanie.

z 20 sierpnia Nr 190 Rok 1937

z 21 sierpnia Nr 191 Rok 1937

Poz. 315. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 316. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

z 23 sierpnia Nr 192 Rok 1937

Poz. 317. Uchwała Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1937 r. w sprawie dodatkowego kredytu na rok 1937/38 na pomoc dla gospodarstw rolnych, dotkniętych klęskami żywiołowymi.

Poz. 318. Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 19 sierpnia 1937 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o wykazie instytucji za których pośrednictwem będą wydawane zaświadczenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na wolny od cła wywóz szmat, skrawków tkanin, materii i wyrobów dzianych, oraz o trybie postępowania przy wydawaniu tychże zaświadczeń.

z 24 sierpnia Nr 193 Rok 1937

Poz. 319. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 320. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

z 25 sierpnia Nr 194 Rok 1937

Poz. 321. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 322. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi.

z 26 sierpnia Nr 195 Rok 1937

Poz. 323. Okólnik C. 72 Ministerstwa Skarbu z dnia 18 sierpnia 1937 r. L. D. IV. 20548/2/37 w sprawie odprawy celnej środków wywołujących szkodliwe skutki dla zdrowia.

Poz. 324. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 czerwca 1937 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Grudziądz.

IV. Orzecznictwo.

Przedruki ze „Zbioru Wyroków N.T.A.” dział A, rocznik XIV rok 1936.

Nr 1235A.

Od orzeczeń wydziałów powiatowych, wydawanych w województwach poznańskim i pomorskim na zasadzie art. 92 ust. 4 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego z 23 marca 1933 poz. 294 Dz. Ust., nie przysługuje skarga w postępowaniu sporno-administracyjnym, przewidziana w § 3 ust. 1 ordynacji dla gmin wiejskich z 3 lipca 1891 Zb. Ust. Pr. str. 233. (Teza).

(Wyrok z 17 listopada 1936 l. rej. 3871/36—3878/36).

Nr 1237A.

W zakresie wykonywania ważnie zapadłych orzeczeń i zarządzeń administracyjnych strony mogą bronić swoich praw zarówno w toku instancji administracyjnych, jak i w drodze skargi do N. T. A., ale tylko co do zgodności czynności wykonawczych z będącym ich formalną podstawą orzeczeniem lub zarządzeniem. (Teza).

(Wyrok z 19 listopada 1936 l. rej. 83/34).

Nr 1240A.

Z chwilą nabycia praw do renty starczej ustaje na podstawie art. 1 p. 13 ustawy z 22 marca 1933 poz. 229 Dz. Ust. prawo do świadczeń na wypadek braku pracy także w tym przypadku, gdy było już nabyte w dniu wejścia tej ustawy w życie. (Teza).

(Wyrok z 4 listopada 1936 l. rej. 3068/34).

Nr 1241A.

Przyjęcie zajęcia zarobkowego, chociażby ze względu na wysokość wynagrodzenia nieodpowiedniego w rozumieniu art. 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych z 24 listopada 1927 poz. 911 Dz. Ust., jest w myśl art. 17 tego rozporządzenia przeszkodą do powstania prawa do świadczeń na wypadek braku pracy. (Teza).

(Wyrok z 4 listopada 1936 l. rej. 3710/34).

Nr 1242A.

Jeśli gospodarstwo rolne jest już prowadzone na dzierżawionej drobnej działce, to okoliczność, iż gospodarstwo to ze względu na mały obszar nie odpowiada warunkom racjonalnego gospodarowania, nie może być przeszkodą do zastosowania ustawy uwłaszczeniowej z 20 czerwca 1924 poz. 254/1929 Dz. Ust. (Teza).

(Wyrok z 5 listopada 1936 l. rej. 2838/34).

Nr 1243A.

W myśl art. 1 p. 1 ustawy z 22 marca 1933 poz. 229 Dz. Ust. dla wymiaru zasiłku z powodu bra-

ku pracy na rzecz pracowników umysłowych, którzy pobierali wynagrodzenie miesięczne, przekraczające 720 zł, miarodajną jest płaca podstawowa w kwocie 720 zł. (Teza).

(Wyrok z 16 września 1936 l. rej. 8009/34).

Nr 1245A.

Zawarte w § 9 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 5 lipca 1923 poz. 574 Dz. Ust. normy rozdziału kosztów założenia i utrzymywania publicznych szkół powszechnych posiadają co do przewidzianych w tym przepisie zasadniczych wypadków charakter postanowień, bezwzględnie obowiązujących. (Teza)

(Wyrok z 20 listopada 1936 l. rej. 1229/34).

Nr 1246A.

Prawomocne ustalenie w trybie art. 21 ustawy o wykonaniu reformy rolnej granic obszaru, podanego wykupowi przymusowemu, nie jest samo przez się przeszkodą do udzielenia na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 lutego 1928 poz. 210 Dz. Ust. zezwolenia na załesienie gruntów, objętych wspomnianym obszarem. (Teza).

(Wyrok z 25 listopada 1936 l. rej. 10977/34).

Nr 1247A.

Służba przygotowawcza podlega doliczeniu w myśl p. 1 ust. 2 art. 37 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 poz. 239/1932 Dz. Ust. także w tym przypadku, gdy poprzedzała bezpośrednio służbę prowizoryczną, doliczoną w myśl powyższego przepisu do wysługi emerytalnej. (Teza).

(Wyrok z 3 grudnia 1936 l. rej. 7925/33).

Nr 1249A.

Do okresu 10-letniego służby państwowej, wymaganej przez art. 11 ust. 1 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 poz. 380/31 Dz. Ust., podlega zaliczeniu służba państwowa, odbyta w b. państwie zaboreczym, a policzalna do wysługi emerytalnej z mocy art. 81 tejże ustawy. (Zasada prawna, wpis. do ks. zas. pr.).

(Wyrok z 23 października 1936 l. rej. 8329/33).

Nr 1250A.

1) Kryterium możliwości stosowania przez władzę powołaną przepisowi objętego ustępem 2 art. 90 prawa o postępowaniu administracyjnym, stanowi moment, czy, w wypadku uchylecia przez N. T. A. w uwzględnieniu zarzutów skargi orzeczenia pierwszego, powołana władza mogłaby w miejsce uchylonego wydać orzeczenie nowe tej samej treści, co orzeczenie zmienione.

2) Wobec postanowień, objętych art. 6 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o uporządkowaniu stanu prawnego w organizacji gmin wyznaniowych żydowskich z 14 października 1927 poz. 818 Dz. Ust., ustawa z 21 marca

1890 Nr 57 austr. Dz. P. P. oraz wydane na jej podstawie statuty gminne utraciły po dniu 21 października 1928 r. na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego moc obowiązującą.

3) Postanowienia rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o gospodarce finansowej gmin wyznaniowych żydowskich z 9 września 1931 poz. 698 Dz. Ust. nie mają zastosowania do składek gminnych, wymierzonych za rok 1931.

4) Ocena momentu zamieszkania w obrębie gminy wyznaniowej żydowskiej dokonywana być winna według przepisów, dotyczących zamieszkania w gminie terytorialnej, a w danym okresie czasu obowiązujących. (Teza).

(Wyrok z 20 listopada 1936 l. rej. 2347/33 i 2729/34).

Nr 1251A.

Wynikające z art. 178 prawa budowlanego alternatywne uprawnienie właściciela działki wybudowania bądź na granicy swej działki, bądź co najmniej w trzechmetrowym od granicy tej odstępie, nie doznaje ze stanowiska wspomnianego przepisu ograniczenia przez fakt postawienia na działce sąsiedniej budynku nie na granicy, lecz w głębi działki. (Teza).

(Wyrok z 26 listopada 1936 l. rej. 8562/34).

Nr 1252A.

Art. 187 ustawy wodnej poz. 574/1928 Dz. Ust. nie dotyczy rozgraniczenia kompetencji między sądami a władzami administracyjnymi. (Teza).

(Wyrok z 27 listopada 1936 l. rej. 3828/34).

Nr 1256A.

W myśl § 36 rozporządzenia z 8 lipca 1932 poz. 577 Dz. Ust. przerwa w nauce nie pozbawia sieroty prawa do pensji sieroczej z chwilą podjęcia na nowo nauki w szkołach, aż do ukończenia 24 roku życia.

(Wyrok z 30 listopada 1936 l. rej. 9917/33).

Nr 1257A.

Strona, która, nie korzystając z uprawnienia, przewidzianego w art. 77 ust. 2 prawa o postępowaniu administracyjnym, wniosie środek prawny lub go nie wniosie, opierając się na własnej ocenie sytuacji proceduralnej, ponosi ujemne skutki oceny błędnej, bez względu na przesłanki, którymi się kierowała. (Teza).

(Wyrok z 3 grudnia 1936 l. rej. 3884/34).

Nr 1258A.

Uznanie przez władzę, orzekającą w sprawach budowlanych, że pewien budynek, bądź jego część zniekształca lub szpeci ulicę, powinno być oparte na stosownych ustaleniach faktycznych. (Teza).

(Wyrok z 7 grudnia 1936 l. rej. 3956/33).

Nr 1259A.

Zalety gospodarcze, jako jeden z momentów, mianodajnych dla wyboru dzierżawcy obwodu rybackiego z pośród oferentów w myśl art. 31 ustawy z 7 marca 1932 poz. 357 Dz. Ust., oznaczają właściwości, potrzebne do racjonalnego prowadzenia gospodarstwa rybnego. (Teza).

(Wyrok z 7 grudnia 1936 l. rej. 5041/34).

Nr 1260A.

Przy przetargu ofertowym, zarządzonym w myśl art. 31 ustawy z 7 marca 1932 poz. 357 Dz. Ust. celem wydzierżawienia obwodu rybackiego, nie wchodzi pod uwagę oferta, złożona w imieniu stowarzyszenia, które uzyskało osobowość prawną dopiero po terminie, określonym do wnoszenia ofert. (Teza).

(Wyrok z 7 grudnia 1936 l. rej. 7365/34).

Nr 1264A.

Art. 85 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r. nie ma zastosowania do przypadków, gdy przed przerwą funkcjonariusz pozostawał na służbie kontraktowej, prowizorycznej lub przygotowawczej, a dopiero po przerwie uzyskał nominację na stałe. (Teza).

(Wyrok z 18 grudnia 1936 l. rej. 2455/34).

Nr 1265A.

Jeżeli przeciwko zmianie nazwiska, polegającej na dodaniu do własnego nazwiska wyrazu, oznaczającego inne nazwisko, osoba, uprawniona do tego ostatniego nazwiska, wniosła na zasadzie art. 4 ustawy z 24 października 1919 poz. 478 Dz. Ust. sprzeciw, — zezwolenie na zmianę jest niedopuszczalne. (Teza).

(Wyrok z 21 grudnia 1936 l. rej. 5275/32).

Nr 1266A.

Osoba, żyjąca w związku nieślubnym, nie jest „małżonkiem“ w rozumieniu art. 35 (1) p. 1 prawa z 24 listopada 1927 poz. 911 Dz. Ust., za którego osoba ubezpieczona na wypadek braku pracy uprawniona jest pobierać zasiłek rodzinny. (Teza).

(Wyrok z 23 grudnia 1936 l. rej. 86/35).

Nr 1267A.

Przewidziane w § 26 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej o dozorze nad mlekiem i jego przetworami z 9 grudnia 1932 poz. 128/1933 Dz. Ust. wyznaczenie przez wojewódzką władzę administracji ogólnej istniejącym w chwili wejścia w życie powołanego rozporządzenia wytwórniom przetworów mlecznych terminów indywidualnych do dostosowania się do postanowień § 13 ust. 1 zdanie pierwsze i ust. 2 zdanie pierwsze tegoż rozporządzenia jest obowiązkiem, a nie uprawnieniem wymienionej władzy. (Teza).

(Wyrok z 29 grudnia 1936 l. rej. 9888/34).

Nr 1269A.

Dzień nadania na pocztę zgłoszenia roszczenia do zaopatrzenia inwalidzkiego jest miarodajny dla oznaczenia terminu początkowego zaopatrzenia pieniężnego w myśl art. 29 ustawy z 17 marca 1932 poz. 32/1935 Dz. Ust. (Teza).

(Wyrok z 29 grudnia 1936 l. inw. 2821/35).

Nr 1271A.

Przewidziany w art. 75 ustawy z 17 marca 1932 poz. 31/1935 Dz. Ust. 60-dniowy termin do wnoszenia odwołań ma zastosowanie także do odwołań od orzeczeń, wydanych w czasie obowiązywania tej ustawy, lecz opartych na przepisach materalnych ustawy inwalidzkiej z 18 marca 1921 poz. 195 Dz. Ust.

(Wyrok z 11 lutego 1936 l. inw. 714/35).

Nr 1272A.

Stwierdzenie przy ponownem badaniu inwalidy w trybie art. 7 ust. 1 ustawy z 17 marca 1932 poz. 238 Dz. Ust. pogorszenia się cierpienia, nie pozostającego w związku przyczynowym ze służbą wojskową, jest bez znaczenia dla kwestji ponoszenia przez inwalidę kosztów, związanych z wdrożeniem nowego postępowania.

(Wyrok z 19 lutego 1936 l. inw. 763/35).

Nr 1273A.

1) Z istoty zaopatrzenia inwalidzkiego i jego zależności od stopnia utraty zdolności zarobkowej wynika nieograniczone czasowo prawo właściwej władzy poddania inwalidy ponownemu zbadaniu jego stanu zdrowia celem stwierdzenia, czy ustalony stopień utraty zdolności zarobkowej nie uległ zmianie.

2) Prawo to służy władzy również przy sposobności rewizji istnienia dowodów związku przyczynowego w trybie art. 7 ust. 3 ustawy z 17 marca 1932 poz. 238 Dz. Ust.

(Wyrok z 26 lutego 1936 l. inw. 803/35).

Nr 1274A.

W przypadku odroczenia rozprawy przed Inwalidzką Komisją Odwoławczą niezawiadomienie strony o terminie ponownej rozprawy stanowi wadliwość postępowania.

(Wyrok z 27 lutego 1936 l. inw. 873/35).

Nr 1275A.

1) Wynikające z ostatniego ustępu art. 7 ustawy z 17 marca 1932 poz. 238 Dz. Ust. uprawnienie Ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu do poddania jednorazowej rewizji orzeczeń w kwestji dowodu istnienia związku przyczynowego pomiędzy uszkodzeniem

zdrowia a służbą wojskową obejmuje również orzeczenia, wydane przez istniejące przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 3 grudnia 1930 poz. 665 Dz. Ust. Komisje wojskowo-lekarskie przy Powiatowych Komendach Uzupełnień, bądź przy władzach administracji ogólnej I instancji.

2) Zarządzenie rewizyjne z ustępu końcowego art. 7 ustawy z 17 marca 1932 poz. 238 Dz. Ust. nie wymaga uzasadnienia powodów poddania rewizji odnośnego orzeczenia.

(Wyrok z 1 kwietnia 1936 l. inw. 4422/35).

D. Komunikat.

Filia Nowogrodzkiego Komitetu Mickiewicza w związku z akcją rozpowszechnienia dzieł A. Mickiewicza, przeprowadzoną już na terenach urzędów podległ. Min. Spr. Wewnętrznych postanowiła przeznaczyć pewną ilość „Dzieł Poetyckich” po specjalnie niższej cenie dla wszystkich bibliotek oraz P. P. Urzędników zrzeszonych:

1) „Dzieła Poetyckie” kompl. broszuowany z kosztami zł. 2.50;

2) „Dzieła Poetyckie” kompl. opr. w płótno z kosztami zł. 3.85;

3) „Dzieła Poetyckie” kompl. opr. w półskórz. z kosztami zł. 5.85;

4) oraz przy nabyciu ponad 10 egzempl. „Pana Tadeusza” w zeszycie gr. 55;

płatne przy zamówieniach zbiorowych w 2 ratach miesięcznych po odbiorze przesyłki.

Zgłoszenia na dzieła należy nadsyłać zbiorowo za pośrednictwem Zrzeszeń do Filii Komitetu, Warszawa Marszałkowska Nr. 110 m. 14. Zgłoszenia, nadsyłane do Filii bezpośrednio przez P. P. zamawiających, a nie przez Zrzeszenie—będą wykonywane jedynie po otrzymaniu należności z góry i to w tym wypadku, o ile Urząd czy Zrzesz. stwierdził na zamówieniu, że zamawiający jest uprawniony do korzystania ze zniżki.

Dla wszystkich, którzy prowadzili i prowadzić będą akcję, Filia Komitetu przeznaczyła dzieła dedykowane-luksusowe ze złoceniami, których koszt oprawy, opakowania i przesyłki będzie tylko policzony po zł. 6.80.

Zgłoszenia na dzieła dedykowane winny zawierać:

1) imię, nazwisko i tytuł (dla wykonania dedykacji)

2) dokładny adres (dla wykonania przesyłki)

3) zobowiązania, że należność za kosztą oprawy i przesyłki będzie przekazana po odbiorze dzieł.

Zgłoszenia na tych warunkach będą przyjmowane przez Filię najdalej do dnia 20 września b. r.

